

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

VYHODNOCENÍ

Státního programu na podporu úspor energie na období 2017-2021,
tzv. program EFEKT II. pro rok 2017

Obsah

1.	ÚVOD, ZÁKLADNÍ DATA	1
1.1	ČLENĚNÍ PROGRAMU A ROZDĚLENÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	1
2.	VYHODNOCENÍ PŘÍNOSŮ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	6
2.1	VYHODNOCENÍ INVESTIČNÍCH AKCÍ	6
2.2	VYHODNOCENÍ NEINVESTIČNÍCH AKCÍ	7
3.	ZÁVĚR.....	10

1. ÚVOD, ZÁKLADNÍ DATA

Státní program na podporu úspor energie na období 2017-2021 (dále jen „program EFEKT“) je programem, který vychází ze stávajícího Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných a druhotných zdrojů energie, který je veřejnosti známý pod názvem program EFEKT. Nový program EFEKT toto mediální označení přebírá a je též označován jako program EFEKT, případně jako program EFEKT II.

Realizace programu EFEKT a jeho financování Ministerstvo průmyslu a obchodu zabezpečuje v souladu se schválenou dokumentací a v návaznosti na ustanovení § 13 odst. (2) písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů.

České republice plynou z členství v EU povinnosti plnit společné závazky. V rámci klimaticko-energetické politiky patří mezi stěžejní úkoly plnění závazků vyplývajících ze směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/28/ES o podpoře obnovitelných zdrojů energie a Směrnice EP a Rady č. 2012/27/EU o energetické účinnosti. V oblasti obnovitelných zdrojů energie (OZE) je stanoven cíl ČR do roku 2020 ve výši 13 % podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie. Ze směrnice o energetické účinnosti ČR vyplývá cíl úspory energie ve výši 51,5 PJ na konečné spotřebě energie do roku 2020.

Pro zajištění výše uvedených závazků je nutno vytvářet vhodné politické a legislativní podmínky a připravovat technická a ekonomická řešení. Jedním z ekonomických nástrojů, který jistou měrou přispívá k dosažení stanovených cílů, je právě program EFEKT. Je to způsobeno zejména širokou škálou podporovaných aktivit, které ať již přímo či nepřímo způsobují úspory energií jak ve veřejné tak soukromé sféře.

Program se orientuje na úzce vymezené konkrétní aktivity, které nelze financovat z operačních programů nebo jiných zdrojů. Program EFEKT slouží Ministerstvu průmyslu a obchodu jako jeden z nástrojů, jak pozitivně ovlivnit úspory energie v ČR. Lze ho vnímat jako doplňkový program k energetickým programům podporovaných ze strukturálních fondů Evropské unie v oblasti energetické účinnosti. Má ovšem ambici stát se důležitým nástrojem motivujícím k úsporám energie.

1.1 ČLENĚNÍ PROGRAMU A ROZDĚLENÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

V roce 2017 bylo uvolněno ze státního rozpočtu na program EFEKT 120 mil. Kč. Rozpočet programu byl navýšen o 30 mil. Kč, a to zapojením nároků z nespotřebovaných neprofilujících výdajů do profilujících výdajů kapitoly MPO. Celkový rozpočet programu za rok 2017 byl tedy ve výši 150 mil. Kč.

Celkové prostředky programu EFEKT byly sníženy o částku 556 tis. Kč na disponibilní objem pro rok 2017 ve výši 149,444 mil. Kč. Rozpočtovým opatřením byly převedeny prostředky ve výši 500 tis. Kč do kapitoly 336 – Ministerstvo spravedlnosti (Vězeňská služba ČR) a ve výši 56 tis. Kč do kapitoly 348 – Český báňský úřad, a to v rámci aktivity 2F Příprava realizace kvalitních energeticky úsporných projektů se zásadami dobré praxe.

Níže uvedené údaje odpovídají skutečnosti čerpání dotačních prostředků k 31. 12. 2017.

Program EFEKT je rozdělen na dva podprogramy:

- P1 Investiční podpora realizace energeticky úsporných projektů (investiční podprogram)
- P2 Podpora strategie v oblasti zvyšování energetické účinnosti (neinvestiční podprogram)

Program:	Státní program na podporu úspor energie	
Dotační titul:	Program EFEKT	
Podprogram č. 1	Podprogram č. 2	

P1 Investiční podpora realizace energeticky úsporných projektů		P2 Podpora strategie v oblasti zvyšování energetické účinnosti	
Aktivita	Název aktivity	Aktivita	Název aktivity
1A	Opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení	2A	Energetická konzultační a informační střediska (EKIS)
1B	Rekonstrukce otopné soustavy a zdroje tepla	2B	Akce zaměřené na aktivní rozšiřování informací a vzdělávání v oblasti úspor energie
1C	Energeticky úsporná opatření v budovách řešená metodou EPC	2C	Publikace, podklady a nástroje pro rozšiřování informací a vzdělávání v oblasti úspor energie včetně podpory mezinárodní spolupráce
1D	Specifické a pilotní projekty	2D	Zavedení systému hospodaření s energií v podobě energetického managementu
		2E	Posouzení vhodnosti objektů pro energeticky úsporné projekty řešené metodou EPC
		2F	Příprava realizace kvalitních energeticky úsporných projektů se zásadami dobré praxe
		2G	Zpracování územní energetické koncepce
		2H	Zpracování zprávy o uplatňování územní energetické koncepce
		2I	Specifické projekty, projekty vzdělávání a studie

V roce 2017 byla z Programu EFEKT skutečně čerpaná dotace ve výši 131,160 mil. Kč, kterou bylo podpořeno 315 projektů v oblasti úspor energie s celkovými náklady přes 261,752 mil. Kč (viz Tabulka 1).

Z rozpočtu programu nebylo vyčerpáno celkem 18,284 mil. Kč, a to z důvodu odstoupení některých žadatelů od dotace hlavně proto, že se jim nepodařilo zrealizovat výběrová řízení na dodavatele zakázky. Dalším důvodem byla např. skutečnost, že žadatel získal zakázku za nižší cenu, než byl předpoklad a nevyčerpané prostředky pilotních projektů.

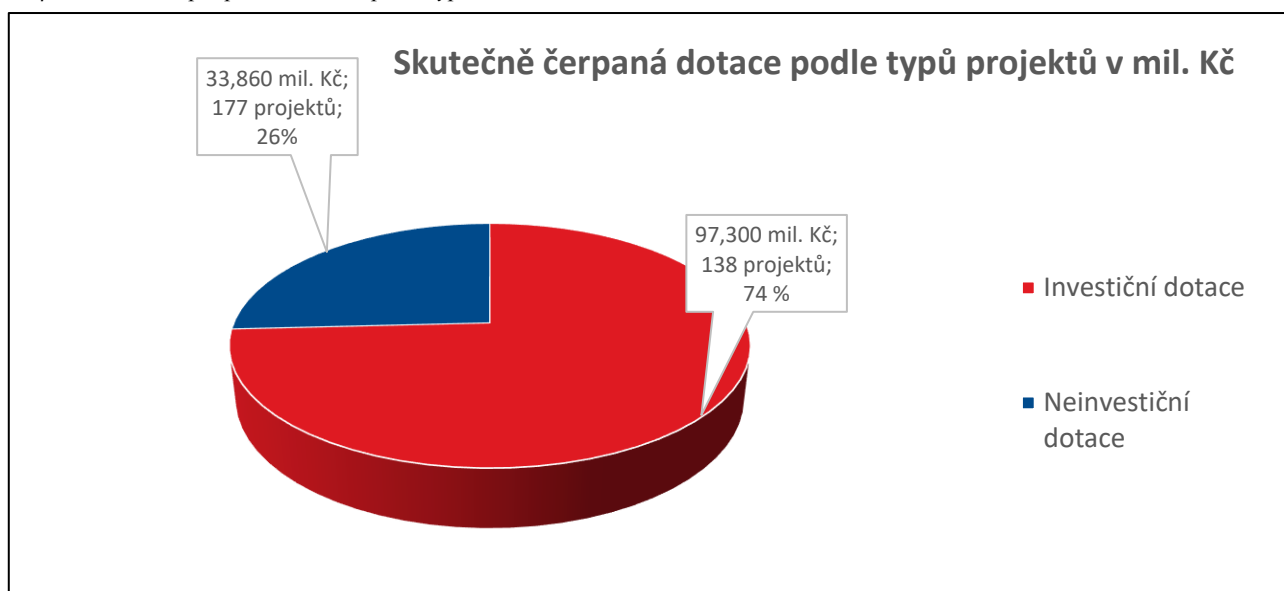
Tabulka 1 - Přehled podpořených projektů podle aktivit včetně celkových nákladů

Označení aktivity	Aktivita	Podané žádosti	Podpořené žádosti	Celkové náklady projektů v Kč	Skutečně čerpaná dotace v Kč
1A	Opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení	200	137	194 428 145	93 708 972
1D	Specifické a pilotní projekty	5	1	3 990 000	3 591 000
Celkem investiční projekty		205	138	198 418 145	97 299 972
2A	Energetická konzultační a informační střediska	85	82	10 454 112	10 454 112
2B	Akce zaměřené na aktivní rozšiřování informací a vzdělávání v oblasti úspor energie	79	27	5 383 365	3 181 595

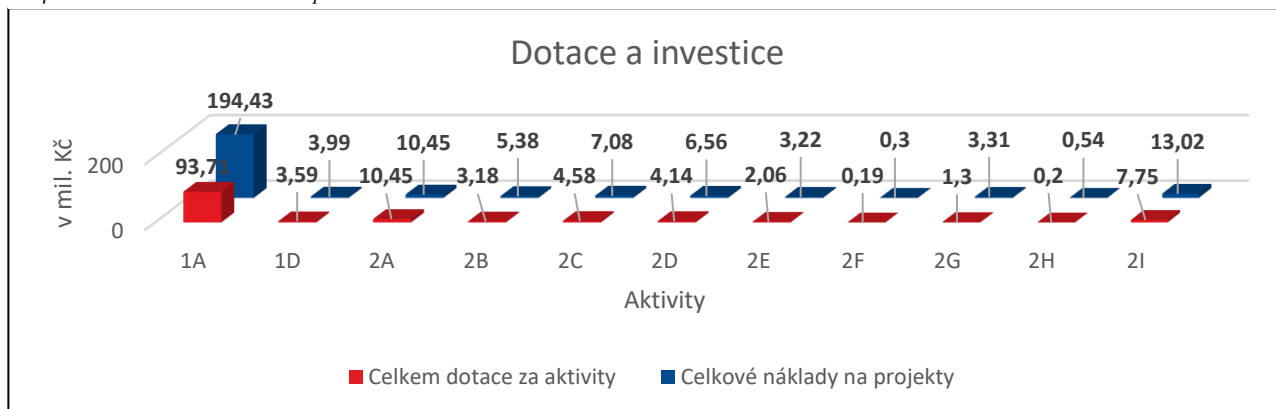
2C	Publikace, podklady a nástroje pro rozšiřování informací a vzdělávání v oblasti úspor energie včetně podpory mezinárodní spolupráce	54	28	7 078 224	4 584 716
2D	Zavedení systému hospodaření s energií v podobě energetického managementu	18	14	6 563 590	4 140 328
2E	Posouzení vhodnosti objektů pro energeticky úsporné projekty řešené metodou EPC	18	12	3 217 148	2 055 555
2F	Příprava realizace kvalitních energeticky úsporných projektů se zásadami dobré praxe	14	10	304 597	189 403
2G	Zpracování územní energetické koncepce (ÚEK)	2	2	3 312 980	1 300 000
2H	Zpracování zprávy o uplatňování ÚEK	1	1	538 450	200 000
2I	Specifické projekty, projekty vzdělávání a studie	11	3	13 017 000	7 753 950
Celkem neinvestiční projekty		282	177	63 334 178	33 859 659
CELKEM PROGRAM EFEKT 2017		487	315	261 752 323	131 159 631

V roce 2017 byl kladen důraz na akce s přímými úsporami (rekonstrukce veřejného osvětlení) a to díky navýšení rozpočtu na celkových 150 mil. Kč. Akce s nepřímými úsporami však zůstávají nedílnou součástí programu EFEKT.

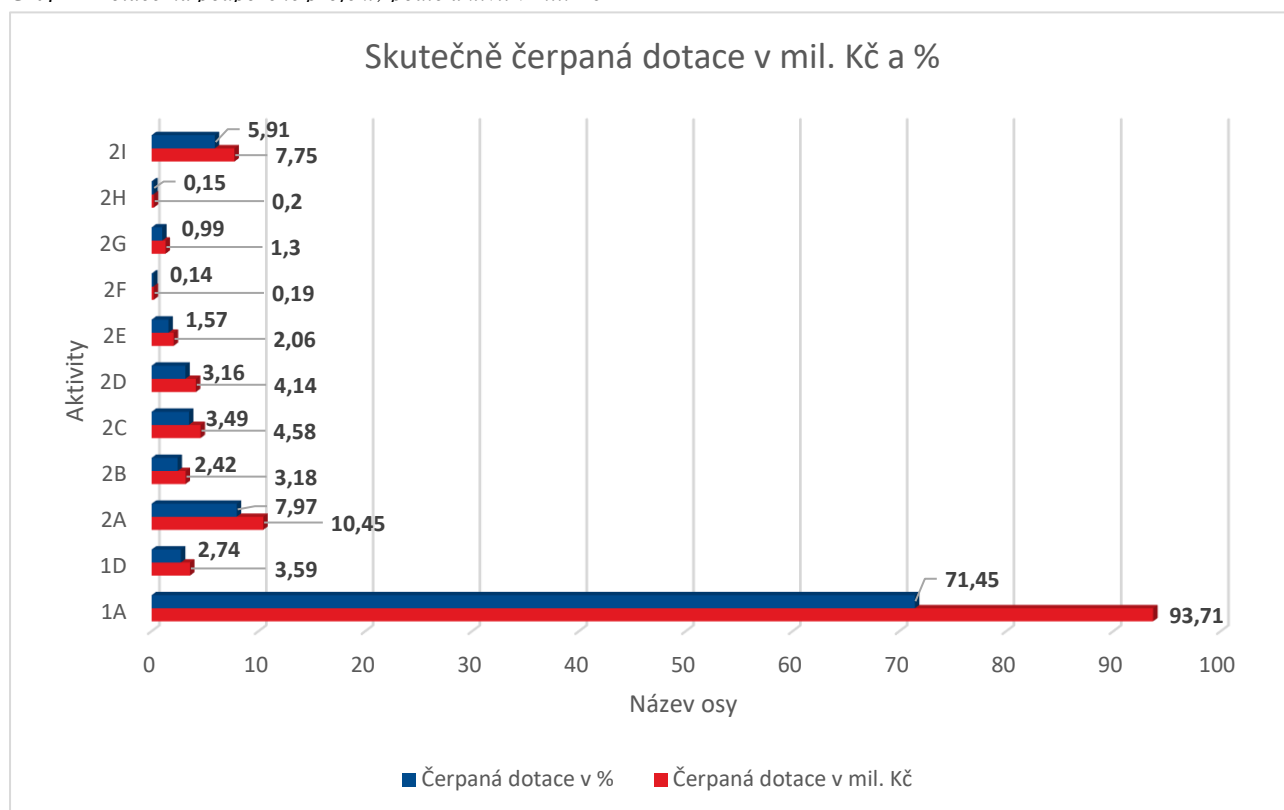
Graf 1 - Dotace na podpořené žádosti podle typu dotací v mil. Kč a %

Graf 2 - Dotace a celkové investice podle aktivit v mil. Kč

Graf 4 - Dotace na podpořené projekty podle aktivit v mil. Kč

Z Graf 1 je patrné, že v roce 2017 šlo nejvíce finančních prostředků na investiční projekty (74 %). Bylo podpořeno 138 projektů celkovou finanční částkou 97,299 mil. Kč. V neinvestiční oblasti bylo podpořeno 177 projektů finanční částkou 33,860 mil. Kč.

Dotace na energetické poradenství (7,97 % ze skutečně čerpaných dotací; Graf 4) představuje částku poskytnutou poradenským střediskům EKIS podle skutečného počtu bezplatně vykonaných konzultací pro veřejnost. V roce 2017 bylo v síti EKIS 80 středisek po celé republice (viz. Tabulka 1).

Energetický management byl podpořen jen 3,16 % ze skutečně čerpaných dotací (viz. Graf 4). Toto malé procento vychází z nízkého zájmu žadatelů o tento typ podpory způsobený nedostatečnou informovaností cílové skupiny o přínosu implementace energetického managementu. Tato oblast podpory však v sobě skrývá velký potenciál následných úspor energie v rámci veřejného i privátního sektoru.

V oblasti podpory Specifické a pilotní projekty vyhlásilo MPO 4 výzvy. Z toho byl jeden projekt investičního charakteru a tři projekty neinvestičního charakteru (viz. Tabulka 1). Celkově byly Specifické a pilotní projekty podpořeny částkou 11,34 mil. Kč, což představuje 8,65 % ze skutečně čerpaných dotací.

Investiční projekty byly podpořeny 74 % ze skutečně čerpaných dotací (viz. Graf 1). Přiznané dotace přinášejí největší celkové investice (vlastní prostředky příjemců dotace) do akcí na úsporu energie (viz. Graf 3). V roce 2017 žádaly o dotaci v těchto aktivitách většinou obce.

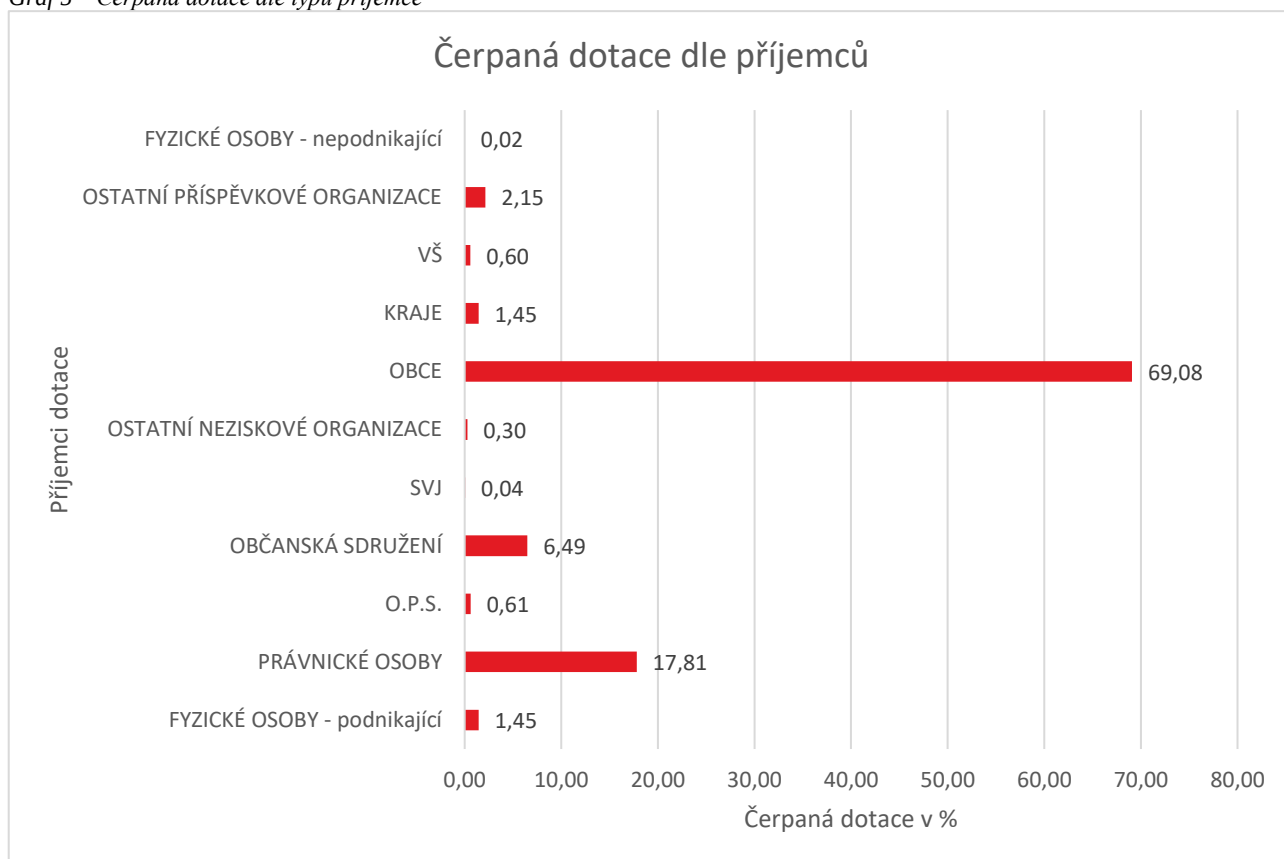
Podpořené projekty lze rozdělit na akce s přímými a nepřímými úsporami energie. Přínosy obou částí jsou samostatně vyhodnoceny v následujícím textu. Z Graf 1 je patrné, že 26 % finančních prostředků programu EFEKT 2017 bylo vloženo do podpory aktivit s nepřímými úsporami energie.

Tabulka 2 - Objem dotací podle typu příjemce v Kč

Položky	Příjemci dotace podle typu	CELKEM v Kč
5212, 6312	FYZICKÉ OSOBY podnikající	1 906 781
5213, 6313	PRÁVNICKÉ OSOBY	23 355 886
5221, 6321	O.P.S.	805 380
5222, 6322	OBČANSKÁ SDRUŽENÍ	8 506 885
5225	SVJ	48 003
5229, 6329	OSTATNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE	388 000
5321, 6341	OBCE	90 605 654
5323, 6342	KRAJE	1 900 000
5332, 6352	VŠ	789 394
5339, 6359	OSTATNÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	2 825 648
5493	FYZICKÉ OSOBY - nepodnikající	28 000
CELKEM v Kč		131 159 631

Program EFEKT 2017 můžeme zhodnotit také z hlediska typu příjemců (Tabulka 2, Graf 5). Je zřejmé, že největší část dotací, více než polovinu (69,08 %), dostávají obce a města. Následují právnické osoby (17,81 %), které zastupují s.r.o. a akciové společnosti. Dále jsou to občanská sdružení (6,49 %) a ostatní příspěvkové organizace (2,15 %).

Graf 5 – Čerpaná dotace dle typu příjemce

2. VYHODNOCENÍ PŘÍNOSŮ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

2.1 VYHODNOCENÍ INVESTIČNÍCH AKCÍ

Skutečně čerpaná dotace ve výši 97,3 mil. Kč byla poskytnuta na 138 investičních akcí s celkovými náklady ve výši 198,4 mil. Kč (projekty v aktivitě 1A a 1D).

V aktivitě 1D Specifické a pilotní projekty byl podpořen jeden investiční projekt, kterým bylo realizováno zvedení a tvorba nového informačního systému pro energetický management a facility management u vybraných objektů Jihočeského kraje.

Přímé úspory energie lze vyčíslit roční úsporou v GJ, která je podložena údaji z dokumentace k podaným žádostem, především z energetických posudků případně auditů. Předpokládané roční úspory energie a roční úspory tun CO₂ jsou uvedeny v Tabulka 3. Přímé úspory energie se dosahují u aktivity 1A Opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení (veřejné osvětlení). U specifického projektu bude známa úspora energie až po realizaci, proto není v Tabulka 3 uvedena.

Zde je nutno podotknout, že aktivity 1B Rekonstrukce otopné soustavy a zdroje tepla (otopná soustava) a 1C Energeticky úsporná opatření v budovách řešená metodou EPC (technologie) nebyly v roce 2017 vyhlášeny z důvodu, že tato úsporná opatření převzalo Ministerstvo životního prostředí v rámci Operačního programu životního prostředí. Vzhledem k tomu, že program EFEKT je pouze doplňkovým programem ke strukturálním a jiným fondům, nemohlo tyto žádané aktivity vyhlásit.

Tabulka 3 - Vyhodnocení investičních projektů

Aktivita	Úspora energie (GJ/rok)	Úspora CO ₂ (t/rok)	Skutečně čerpaná dotace v Kč	Celkové investiční náklady v Kč	Počet podpořených projektů
1A – veřejné osvětlení	17 949,35	5 043,8	93 708 942	194 428 145	137
1B – otopná soustava	0	0	0	0	0
1C – technologie	0	0	0	0	0
1D – specifické projekty	0	0	3 591 000	3 990 000	1
Celkem	17 949,35	5 043,8	97 299 972	198 418 145	138

Jak je z Graf 1 patrné, bylo z celkového rozpočtu programu vydáno na investiční aktivity 97,3 mil. Kč, což je 74 %. Tyto projekty přinesly celkové investice ve výši 198,4 mil. Kč.

V roce 2017 bylo do investičního podprogramu P1 podáno celkem 205 žádostí o dotaci. Celkem 200 žádostí bylo podáno do aktivity 1A Opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení. Z tohoto objemu bylo podpořeno celkem 137 žádostí o dotaci částkou 97,3 mil. Kč. V této aktivitě se stále setkáváme s převisem žádostí, které nemohou být z důvodu nedostatku finančních prostředků podpořeny, a to i přesto, že podmínky realizace projektu byly zpřísněny. V roce 2017 musely obce doložit realizaci projektu podle platných norem Protokolem o ověření osvětlenosti pozemních komunikací. Řada obcí díky této podmínce kromě prosté výměny svítidel doplňovala nové svícené body z důvodu dosažení správného osvětlení komunikace. Díky tomuto kroku se komunikace, u kterých došlo k rekonstrukci veřejného osvětlení, staly pro provoz daleko bezpečnější.

Investiční projekty přinesly přímou úsporu energie ve výši 17 949,35 GJ a snížení emisí v objemu 5 043,8 t CO₂, což je nejvyšší dosažená úspora za posledních osm let. Důvodem je možnost podpoření vyššího množství investičních projektů díky značnému navýšení rozpočtu programu z původních 30 mil. Kč na ročních 150 mil. Kč.

Tzv. investiční projekty, tedy projekty s přímou úsporou energie, jsou z pohledu celkového rozpočtu programu finančně náročné. Vzhledem k stále omezeným dotačním prostředkům (každoroční převis žádostí o dotaci v aktivitě 1A) je možné podpořit pouze několik desítek těchto projektů ročně. Přímé úspory energie z tohoto důvodu nejsou v porovnání s dosahovanými úsporami jiných programů (OPPIK, OPŽP) významné, ale i tak program EFEKT svojí mírou přispívá k naplňování cíle klimaticko-energetického balíčku České republiky.

2.2 VYHODNOCENÍ NEINVESTIČNÍCH AKCÍ

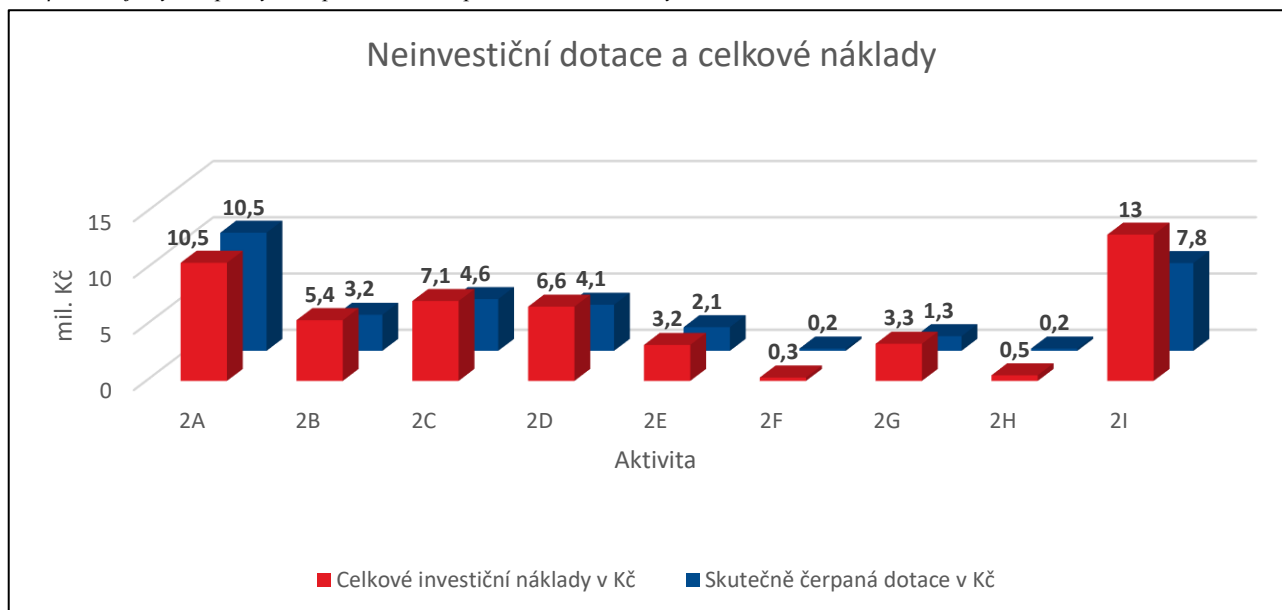
Skutečně čerpaná dotace ve výši 33,9 mil. Kč byla poskytnuta na 177 projektů s celkovými investičními náklady ve výši 63,4 mil. Kč.

Tabulka 4 - Vyhodnocení neinvestičních projektů

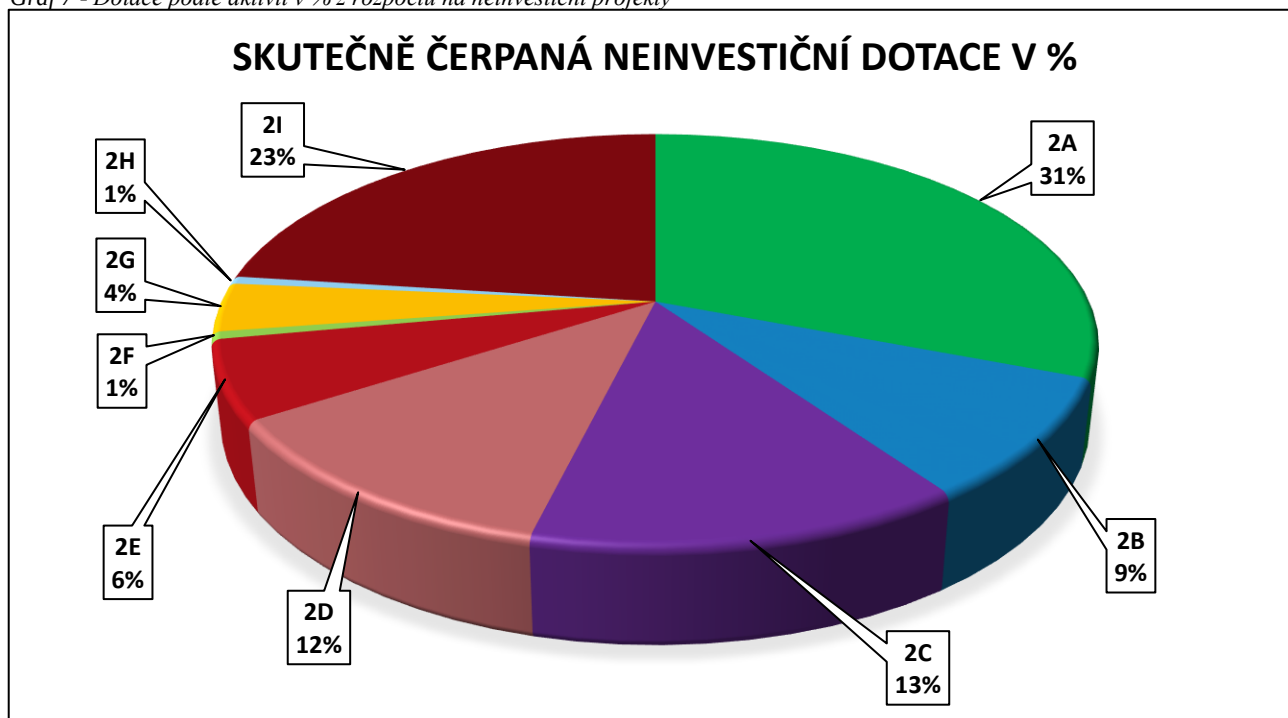
Aktivita	Podpořené projekty	Celkové investiční náklady v Kč	Skutečně čerpaná dotace v Kč
2A – Energetické poradenství	80	10 454 112	10 454 112
2B – Kurzy a semináře	27	5 383 365	3 181 595
2C – Publikace, příručky a mezinárodní spolupráce	28	7 078 224	4 584 716
2D – Energetický management	14	6 563 590	4 140 328
2E – Posouzení objektů pro metodu EPC	12	3 217 148	2 055 555
2F – Příprava projektů se zásadami dobré praxe	10	304 597	189 403
2G – Zpracování územní energetické koncepce (ÚEK)	2	3 312 980	1 300 000
2H – Zpracování zprávy o uplatňování ÚEK	1	538 450	200 000
2I – Specifické projekty, projekty vzdělávání a studie	3	13 017 000	7 753 950
Celkem	177	63 334 178	33 859 659

Podpořené akce s nepřímou úsporou energie mají stále větší význam, i když takto docílenou úsporu energie nelze jednoduše vyčíslit. Pozitivní výsledky státní dotace v oblasti propagace se nezbytně projeví, zejména motivačně, v osvětě obyvatel ČR a v každodenních drobných úsporách energie v běžném životě informovaných občanů.

Graf 6 - Projekty s nepřímými úsporami dle čerpané dotace a celkových nákladů v mil. Kč

Graf 7 - Dotace podle aktivit v % z rozpočtu na neinvestiční projekty

Oproti předcházejícímu roku byla v roce 2017 mírně snížena skutečně čerpaná dotace jdoucí na neinvestiční projekty zejména vzhledem k nedostatečnému rozpočtu na podporu investičních projektů. V roce 2015 se jednalo o 41,75 %, v roce 2016 o 29 %, zatímco v roce 2017 došlo k poklesu na 26 % z celkové výše čerpané dotace programu. Je zřejmé, že z tohoto objemu bylo nejvíce podpořeno energetické poradenství, a to 31 % z čerpané dotace na neinvestiční projekty.

Neinvestiční projekty přinesly celkové náklady přes 63,3 mil. Kč (Tabulka 4). Poskytnutá dotace z toho činí 53,6 % (tj. 33,9 mil. Kč). Toto srovnání je důsledkem nastavení programu EFEKT 2017, kdy je v neinvestičních oblastech procentní pokrytí z dotace na úrovni 50 – 100 % celkových způsobilých výdajů. Například bezplatné energetické poradenství je dotováno ze 100 %, specifické projekty a kurzy bez vložného z 90 %.

V aktivitě 2I Specifické projekty, projekty vzdělávání a studie byly vyhlášeny následující výzvy neinvestičního charakteru a podpořeny projekty:

Tabulka 5 - Seznam Specifických projektů

Č. výzvy	Název projektu	Počet doručených žádostí	Počet schválených žádostí	Skutečně čerpaná dotace v Kč
10/2017	Analýza využitelnosti hlubinných důlních děl pro akumulaci a poskytování regulační elektrické energie využitím potenciální gravitační energie tuhého tělesa (závaží)	2	1	4 997 000
12/2017	Katalog energeticky úsporných projektů	5	1	978 300
13/2017	Příprava a zpracování průzkumu povědomí o úsporách energie	4	1	1 777 950
Celkem		11	3	7 753 950

V neinvestičním podprogramu P2 byly podpořeny následující projekty:

- *C – Energetická konzultační a informační střediska (dále jen „EKIS“)*
Statut EKIS byl pro rok 2017 přiznán 80 subjektům s ohledem na rozložení poradenské sítě v rámci celé ČR. V roce 2017 pracovalo v síti EKIS 343 poradců.
Velmi uspokojivá je návštěvnost webového portálu MPO, kde je k dispozici on-line energetická poradna a kde se zájemci mohou seznámit mj. s nejrůznějšími informacemi o úsporách energie včetně dotačních programů, které se této oblasti týkají.
Poradenská síť pro veřejnost EKIS se každoročně aktualizuje a je významnou součástí Programu EFEKT. Systém bezplatného energetického poradenství probíhá nejen osobně ve střediscích po celé republice, ale také prostřednictvím on-line poradny. Výhody on-line poradny mohou tazatelé využít na webovém portálu MPO www.mpo-efekt.cz.
V roce 2017 bylo zpracováno téměř 12 tis. bezplatných konzultací pro veřejnost. Webový portál MPO propagující Program EFEKT s on-line poradnou v roce 2017 přivítal 778 tis. virtuálních návštěvníků.
- *2B Akce zaměřené na aktivní rozšiřování informací a vzdělávání v oblasti úspor energie*
V této aktivitě bylo podpořeno 27 projektů, které byly zaměřené především na energetické vzdělávání na základních, středních a vysokých školách, na energetický management či Smart Cities.
- *2C Publikace, podklady a nástroje pro rozšiřování informací a vzdělávání v oblasti úspor energie včetně mezinárodní spolupráce*
V této aktivitě bylo podpořeno celkem 28 projektů se zaměřením především na standardizaci zavádění energetického managementu a poskytování energetických služeb se zaručeným výsledkem (EPC) či zavádění ekonomických, organizačních a finančních nástrojů a dalších efektivních modelů v oblasti energetické účinnosti. Podpořené produkty jsou zdarma k dispozici na internetových stránkách www.mpo-efekt.cz jak poradenským střediskům EKIS, tak i široké veřejnosti.
- *2D Zavádění systému managementu hospodaření s energií v podobě energetického managementu*
V této aktivitě bylo podpořeno 14 projektů.
- *2E Posouzení vhodnosti objektů pro energeticky úsporné projekty řešené metodou EPC*
V této aktivitě bylo podpořeno 12 projektů.
- *2F Příprava realizace kvalitních energeticky úsporných projektů se zásadami dobré praxe*
V této aktivitě bylo podpořeno 10 projektů, z nichž 5 projektů realizovala Vězeňská služba České republiky.
- *2G Zpracování zprávy o uplatňování územní energetické koncepce*
V této aktivitě byly podpořeny 2 projekty.
- *2H Zpracování zprávy o uplatňování územní energetické koncepce*
V této aktivitě byl podpořen 1 projekt.
- *2I Zpracování zprávy o uplatňování územní energetické koncepce*
V této aktivitě byly podpořeny 3 projekty s následujícími tématy:
  - *Analýza využitelnosti hlubinných důlních děl pro akumulaci a poskytování regulační elektrické energie s využitím potenciální gravitační energie tuhého tělesa (závaží);*
  - *Katalog energeticky úsporných opatření;*
  - *Příprava a zpracování průzkumu povědomí o úsporách energie.*

Projekty v této oblasti s sebou nesou potenciál velkých energetických úspor v obcích a krajích a do budoucna je třeba na ně klást velký důraz.

3. ZÁVĚR

V roce 2017 byly z Programu EFEKT vyplaceny dotace v celkové výši přes 131,159 mil. Kč, kterými bylo podpořeno 315 projektů. Tyto dotace iniciovaly uskutečnění investičních i neinvestičních projektů v celkové hodnotě přes 261,752 mil. Kč.

V roce 2017 byl zaznamenán převis žádostí o dotaci nad možnostmi programu. Největší převis žádostí byl u aktivity 2B – Akce zaměřené na aktivní rozšiřování informací a vzdělávání v oblasti úspor energie, kde bylo z doručených 79 žádostí podpořeno pouze 27 žádostí (34,2 % z doručených žádostí). Úspěšnost u aktivity 2C – Publikace, podklady a nástroje pro rozšiřování informací a vzdělávání v oblasti úspor energie včetně podpory mezinárodní spolupráce byla 50%. U aktivity 1A – Opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení bylo podpořeno 68,5 % doručených žádostí.

Rozpočet programu byl oproti jeho předchůdci navýšen na 150 mil. Kč ročně, což dovolilo uspokojit daleko větší počet žádostí než v minulosti. I přesto zvláště v oblasti investiční je rozpočet programu stále nedostačující.

Program EFEKT kromě přímých úspor přináší vysokou přidanou hodnotu ovlivňováním veřejnosti ve zdravém přístupu k úsporám energie v denním životě. Publikace a příručky pro veřejnost, zpracované s podporou státní dotace, jsou mj. volně přístupné na webovém portálu ministerstva (www.mpo-efekt.cz). Semináře pořádané s přispěním státní dotace jsou hojně navštěvované a podle své náplně přinášejí nové informace odborníkům, zástupcům veřejné správy i široké veřejnosti.

Mimořádné oblibě se těší bezplatné energetické poradenství, tzv. EKIS. Zájemce o radu v oblasti úspor energie může kontaktovat poradenská střediska po celé České republice osobně nebo může využít on-line poradnu na výše uvedeném webu MPO. V roce 2017 bylo zpracováno téměř 12 tis. bezplatných konzultací pro veřejnost. Webový portál propagující Program EFEKT s on-line energetickou poradnou v roce 2017 přivítal 778 tis. virtuálních návštěvníků.

Tyto a podobné aktivity nabývají na významu i v rámci celoevropského rozměru a počítá se i do dalších let s rozšířením stávajících a realizací nových aktivit.

Čerpání rozpočtu

V roce 2017 bylo uvolněno ze státního rozpočtu na Program EFEKT 120 mil. Kč. Tato částka byla navýšena o nároky z nespotřebovaných výdajů minulých let z kapitoly MPO ve výši 30 mil. Kč. Celkový rozpočet programu na rok 2017 byl tedy ve výši 150 mil. Kč.

Celkové prostředky programu EFEKT byly sníženy o částku 556 tis. Kč na disponibilní objem pro rok 2017 ve výši 149,444 mil. Kč. Rozpočtovým opatřením byly převedeny prostředky ve výši 500 tis. Kč do kapitoly 336 – Ministerstvo spravedlnosti (Vězeňská služba ČR) a ve výši 56 tis. Kč do kapitoly 348 – Český báňský úřad, a to v rámci aktivity 2F Příprava realizace kvalitních energeticky úsporných projektů se zásadami dobré praxe.

Finance byly žadatelům přiděleny téměř v plné výši. Nebyly však v plné výši vyčerpány a do nevyčerpaných nároků na další rok bylo převedeno 18,284 mil. Kč. Někteří žadatelé o dotaci odstoupili od čerpání dotace kvůli nedokončenému výběrovému řízení na dodavatele nebo na základě rozhodnutí zastupitelstva obce/města apod.

Plnění věcných záměrů, vyhodnocení hospodárnosti

V roce 2017 bylo v Programu EFEKT vynaloženo 93,7 mil. Kč (bez pilotního projektu) na podporu akcí s přímými úsporami energie. Tato částka přinesla celkové investice za téměř 194,428 mil. Kč a znamená celkovou roční úsporu přes 17 949 GJ/rok (tj. přes 4 985 MWh/rok) a snížení emisí v objemu 5 043 tun CO₂ ročně. Průměrné měrné investiční náklady na úsporu 1 GJ jsou 10,83 tis. Kč, na kterých se dotace ze státního

programu podílely ve výši 5,22 tis. Kč. Lze konstatovat, že tento poměr byl zhoršen zahrnutím nákladů na doplnění světelných bodů z důvodu zajištění osvětlenosti komunikace podle platných norem.

V roce 2017 pokračoval trend, který byl nastolen u předchozího programu EFEKT od roku 2014, kdy se program více zaměřil na investiční aktivity.

Efektivnost Programu EFEKT nelze měřit přímo. Jeho přínosy se projeví nepřímo zejména tak, že přispěje k propagaci cílů Evropské unie stanovených pro ČR u veřejnosti, přispěje k informovanosti veřejnosti o stimulačních ekonomických nástrojích, poskytne objektivní nekomerční technicko-ekonomické informace firmám, obcím i individuálním zájemcům a shromáždí informace užitečné pro formulování akčních dokumentů v oblasti efektivního nakládání s energií. K těmto aktivitám přispívá také výše zmíněný webový portál, který slouží pro všestrannou propagaci úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie. Návštěvník zde nalezne mimo jiné internetovou energetickou poradnu, informace o programech v oblasti úspor energie a obnovitelných zdrojů, zejména o Programu EFEKT a další zajímavé a důležité informace, které se týkají úspory energie.

Z výše uvedeného vyplývá, že značná část financí je směřována i přes vyšší podporu investičních akcí právě do projektů, jejichž přínos nelze objektivně změřit. Proto není přímá úspora energie, dosažená realizací investičních akcí, zcela zřejmá, ale počítá se s dopracováním metodiky pro výpočet úspor, aby je bylo možné vykázat v rámci plnění cíle NAPEE (Národního akčního plánu energetické účinnosti ČR).

Přesto, že kvůli nízkému rozpočtu programu je dosahováno jen nevýznamných přímých úspor energie a CO₂ ročně, nelze považovat jeho výsledky za zanedbatelné, zejména co do osvěty veřejnosti a multicipalit. I toto je součástí cesty, jak napomoci k plnění závazků České republiky vůči Evropské unii v oblasti ochrany ovzduší. Program EFEKT se skromným rozpočtem svým způsobem velmi přispívá ke splnění úkolu daného Klimaticko-energetickým balíčkem.

Předpokládaný další postup realizace programu

Cílem programu EFEKT 2 bude stejně jako u původního programu EFEKT přispět k dosažení cíle podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti a o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES, vyhlášený se záměrem zvyšování úspor energie a snižování energetické náročnosti v ČR. Program bude zaměřen na osvětovou a informační činnost, investiční akce menšího rozsahu a na pilotní projekty a bude doplňkovým programem k energetickým programům podporovaným ze strukturálních fondů Evropské unie.

Program EFEKT 2 bude i nadále poskytovat dotace pouze na opatření, které nejsou podporovány ze strukturálních fondů a jiných národních programů tak, aby nedocházelo k překryvu dotací a nebylo ohroženo čerpání prostředků ze strukturálních fondů.

Realizaci programu EFEKT II. a jeho financování bude Ministerstvo průmyslu a obchodu zabezpečovat v souladu se schválenou dokumentací a v návaznosti na ustanovení § 13 odst. (2) písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů.

V aktivitě 1A – Opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení dochází k aktivnímu jednání mezi MPO a MŽP, které má zájem participovat na této aktivitě a poskytovat dotace za stejných podmínek obcím v chráněných krajinných oblastech (CHKO). Ze strany programu EFEKT dojde k zapracování nových požadavků na instalovaná svítidla v oblasti chromatičnosti a jejich sklonu tak, aby se snížilo světelné znečištění noční oblohy a snížily se negativní vlivy na živočichy a rostliny během noci.

